

Jajce grad spomenik

Rijetko koji grad mo'je ponijeti laskavu titulu grada-spomenika. Naseljavan i iseljavan od više naroda, nacija i religija, rušen i građen jajce je uspjelo kroz sve to vrijeme sačuvati obilježja onih koji su ga nekada sačinjavali.

Jedan od tragova te drevne civilizacije je svakako hram boga Mitra (iznad "Turista") u Jajcu. Pronađen tek 1931. god. prilikom iskopavanja temelja za izgradnju jedne kuće. On je oduvijek u ljudima budio razmišljanje o tajnama prošlih naraštaja. Ali značenje i svrha postojanja ovog hrama su dosta brzo otkriveni. To je staro božanstvo s kraja III. i početka IV; a vuče korijene iz Zaratustrinog poimanje religije. Lijepa muška statua uklesana u stijenu je zapravo je sam Mitra. Opkoračivši bika s ciljem ubojstva pokazuje nam sam čin žrtve, kojeg su običavali činiti stari narodi u nadi da će božanstvo udobrovoljiti i dobiti na svoju stranu. Bik je čudnovate građe, kao i sve što je u to doba bilo vezano za božanstva i hramove. Rep bika je u obliku klasa žita što znači da je Mitar bio za dobar usjev i dobru žetvu. Trbuh te pomalo čudne životinje osuđene na smrt je zapravo glava psa,

a oduvijek se zna da pas predstavlja vjernost. Pored pomalo oskudnog reljefa nalazi se ogroman žrtvenik. To nam ukazuje na veličinu značenja žrtve našim precima.

Ne samo da je i mene zainteresirao ovaj spomenik nego i mnoge druge ljude. Tako je jedan naš sugrađanin Mirsad Krešo već kao oformljen čovjek otišao u Iran da više istraži o ovom božanstvu. Zaratustra, veliki perzijski prorok je zapravo začetnik religije u kojoj je Mitra imao svoje mjesto. Zvanično

se navodi da je živio od 628. do 551.god. pr.Krista. Objavivši svoju vjeru, Zaratustra je smrtno stradao od ruke nekakvog Turanina, a potom je bačen u slano jezero. Ourumije. Kako je jezero slano i nema životinja prorokovo tijelo se nije raspalo. Po predanju su se u tom jezeru kupale tri djevice koje će bezgriješno zanijeti oplodene Zaratustrinim sjemenom. Vrhovni bog te religije je bio Ahur Mazdu, a naš Mitar je bio član tročlanog žirija i učestvovao je u odabiru onih koji će ići i u raj. Zbog svojih velikih zasluga postao je i sam božanstvo. Zaratustrina vjera će u obliku mitraizma doći i do nas na prostore Bosne. čudno u svemu tome je lik samog Mitra koji više liči na djevojku, nego žrtvenika. odgovor ili barem mali komadić tajne se krije u tome što je u Zaratustrinoj vjeri Mitra uvijek pratili boginja nadzemnih i podzemnih voda i čistoće (danas bi rekli pravi ekolozi) Anahita. Mnogi smatraju da je ustvari ona prikazana na reljefu ovog našeg Mitra. Nažalost, koliko god mi pokušavali iskopati tajne tog božanstva uvijek će on ostati neotkrivena tajna ovih budućih naraštaja. Međutim ponosna sam što se ovako jedno blago kulture i povijesni spomenik nalazi u mom gradu. Zato često ovaj grad nazivaju i: grad-muzej pod vedrim nebom!!!

